

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 406

Globalizacja – gra z dodatnim czy ujemnym wynikiem?

Redaktorzy naukowci
Małgorzata Domiter
Bogusława Drelich-Skulska
Wawrzyniec Michalczyk

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2015

Redakcja wydawnicza: Aleksandra Śliwka
Redakcja techniczna i korekta: Barbara Łopusiewicz
Łamanie: Beata Mazur
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2015

ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-543-8

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:
Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
53-345 Wrocław, ul. Komandorska 118/120
tel./fax 71 36 80 602; e-mail: econbook@ue.wroc.pl
www.ksiegarnia.ue.wroc.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp.....	9
------------	---

Część 1. Międzynarodowe przepływy towarów, usług i kapitałów w dobie procesów globalizacji

Dominika Brzęczek-Nester: Polski eksport w latach 1999-2014 – kluczowe tendencje w ujęciach ilościowym, branżowym i geograficznym	15
Agnieszka Hajdukiewicz: Transatlantyckie Partnerstwo Handlowo-Inwestycyjne jako szansa rozwoju eksportu polskich towarów	28
Dorota Agata Jarema: Stosunki handlowe pomiędzy Unią Europejską i Chińską Republiką Ludową po 2001 roku	43
Artur Klimek: Small and medium sized enterprises in international trade: the case of Central and Eastern European countries.....	54
Jan Rymarczyk: Eksport jako forma internacjonalizacji KGHM Polska Miedź S.A.	70
Joanna Skrzypczyńska: Chiny w WTO	86
Marta Wincewicz-Bosy: Wpływ wybranych czynników społecznych na międzynarodowy łańcuch dostaw zwierząt przeznaczenia rzeźnego	93
Wojciech Zysk: Międzynarodowe obroty usługowe w latach 2004-2013	103
Magdalena Myszkowska: Miejsce krajów najsłabiej rozwiniętych w międzynarodowym handlu usługami.....	115
Michał Brzozowski, Paweł Śliwiński, Grzegorz Tchorek: Integracja podejścia makroekonomicznego i portfelowego w analizie czynników determinujących przepływy kapitału międzynarodowego.....	127
Justyna Majchrzak-Lepczyk: Rola branży e-commerce w rozwoju rynku powierzchni magazynowych	140

Część 2. Ugrupowania integracyjne, gospodarki narodowe i inni gracze wobec wyzwania integracyjnego

Eric Ambukita: Francja i Afryka: nowa era współpracy gospodarczej	153
Anna Chrzęściewska: Charakterystyka polityki społecznej Meksyku na tle procesów globalizacji	165
Małgorzata Dziembała: Polityka na rzecz wspierania innowacyjności w krajach BRICS na przykładzie Republiki Południowej Afryki	174

Sławomir Wyciślak: Korporacje transnarodowe w warunkach złożoności	186
Anna Janiszewska: Polityka społeczna w krajach europejskich jako odpowiedź na zachodzące zmiany demograficzne	197
Zdzisław W. Puślecki: Unia Europejska wobec bezpieczeństwa ekonomicznego w warunkach globalizacji	210
Katarzyna Żukrowska: Napięcia w sąsiedztwie UE jako czynnik stymulujący zmiany	221

Część 3. Polska w globalnej gospodarce – wybrane problemy

Jarosław Brach: Polski sektor międzynarodowego drogowego transportu ładunków – historia, sytuacja obecna oraz perspektywy i możliwości rozwoju w przyszłości	243
Dorota Jankowska, Agnieszka Majka: Zmiany na rynku pracy w Polsce na tle przemian zachodzących w krajach UE	268
Bogdan Buczkowski, Agnieszka Kłysik-Uryszek, Aneta Kuna-Marszałek: Polish OFDI – scale, structure and trends	279
Agnieszka Piasecka-Głuszak: Główne przesłanki i napotymane bariery we wdrożeniu <i>kaizen</i> w przedsiębiorstwach na rynku polskim	289
Eugeniusz M. Pluciński: Istota bezpieczeństwa ekonomicznego Polski z perspektywy globalizacji regionalnej i światowej. Wybrane aspekty	306

Część 4. Znaczenie komunikacji i marketingu dla kształtowania postaw w globalnej gospodarce

Karolina M. Klupś-Orłowska: Private English tutoring industry in China on the example of the activity of New Oriental Education & Technology Group	323
Aleksandra Kuźmińska-Haberla, Monika Chutnik: Szkolenia międzykulturowe jako sposób na zwiększenie konkurencyjności polskich inwestorów na rynkach zagranicznych	333
Agata Linkiewicz: Ewolucja marketingu szeptanego jako narzędzia komunikacji marketingowej w świetle rozwoju technologii informacyjnych	346
Barbara Szymoniuk: Globalne marnotrawstwo zasobów – wyzwanie dla zrównoważonego marketingu	358

Część 5. Państwo w globalnej gospodarce

Lidia Mesjasz: Koszty restrukturyzacji zadłużenia zagranicznego państwa...	369
Dorota Michalak: Przemiany strukturalne na rynku pracy jako efekt zmian klimatycznych	382
Michał Nowicki: Sanckje jako wolicjonalny środek wywierania presji na państwa naruszające ład międzynarodowy	391

Summaries

Part 1. International flows of foods, services and capitals at the time of the globalization processes

Dominika Brzęczek-Nester: Polish export in 1999-2014 – key trends in quantitative, structural and geographical terms	15
Agnieszka Hajdukiewicz: Transatlantic Trade and Investment Partnership as a development opportunity for the exports of Polish goods	28
Dorota Agata Jarema: Trade relations between the European Union and the Peoples Republic of China after 2001	43
Artur Klimek: Małe i średnie przedsiębiorstwa w handlu międzynarodowym. Przykład krajów Europy Środkowej i Wschodniej	54
Jan Rymarczyk: Export as a form of KGHM Polska Miedź S.A. internationalization	70
Joanna Skrzypczyńska: China in the WTO	86
Marta Wincewicz-Bosy: Influence of some social factors on the international supply chain of animals for slaughter destination	93
Wojciech Zysk: International turnover service in the years 2004-2013	103
Magdalena Myszowska: The importance of least developed countries in the global services trade	115
Michał Brzozowski, Paweł Śliwiński, Grzegorz Tchorek: Integrated macroeconomic and portfolio approach in the analysis of the international capital flows determinants	127
Justyna Majchrzak-Lepczyk: Role of e-commerce industry in the development of the market for warehouse space	140

Part 2. Integration groups, national economies and other players towards integration challenge

Eric Ambukita: France and Africa: a new era of economic cooperation	153
Anna Chrzęściewska: The characteristics of social policy of Mexico on the basis of processes of globalization	165
Małgorzata Dziembala: The policy promoting innovation in the BRICS countries – the case of the Republic of the South Africa	174
Sławomir Wyciślak: Transnational corporations under complexity	186
Anna Janiszewska: Social policy in the European countries as a response to the demographic changes	197
Zdzisław W. Puślecki: European Union in the face of the European security in the conditions of globalization	210
Katarzyna Żukrowska: Tension in the neighborhood of the European Union as a factor stimulating changes	221

Part 3. Poland in global economy – selected problems

Jarosław Brach: Polish sector of international road freight transport hauliers – history, contemporary situation and the perspective and possibilities of its development in the future	243
Dorota Jankowska, Agnieszka Majka: Changes on the labor market in Poland compared to the changes taking place in the EU.....	268
Bogdan Buczkowski, Agnieszka Kłysik-Uryszek, Anetta Kuna-Marszałek: Polskie inwestycje bezpośrednie – skala, struktura, tendencje.....	279
Agnieszka Piasecka-Głuszak: Main reasons and faced barriers in implementing kaizen in enterprises on the Polish market	289
Eugeniusz M. Pluciński: The essence of the economic security of Poland from a perspective of regional and worldwide globalisation	306

Part 4. Importance of communication and marketing for shaping attitudes in global economy

Karolina M. Klupś-Orłowska: Rynek prywatnych korepetycji w Chinach na przykładzie działalności New Oriental Education & Technology Group...	323
Aleksandra Kuźmińska-Haberla, Monika Chutnik: Intercultural trainings as a way of increasing the competitiveness of Polish investors in foreign markets.....	333
Agata Linkiewicz: Evolution of word-of-mouth marketing as a tool of marketing communication in the light of IT development	346
Barbara Szymoniuk: Global waste of resources – a challenge for sustainable marketing	358

Part 5. State in global economy

Lidia Mesjasz: The costs of sovereign debt restructurings	369
Dorota Michalak: Structural changes in the labor market as a result of climate changes	382
Michał Nowicki: Sanctions as a volitional means of impact on states infringing international order.....	391

Anna Chrzęściewska

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
e-mail: anna.chrzesciewska@ue.wroc.pl

CHARAKTERYSTYKA POLITYKI SPOŁECZNEJ MEKSYKU NA TLE PROCESÓW GLOBALIZACJI

THE CHARACTERISTICS OF SOCIAL POLICY OF MEXICO ON THE BASIS OF PROCESSES OF GLOBALIZATION

DOI: 10.15611/pn.2015.406.13

JEL Classification: F62, F68, H55

Streszczenie: W artykule opisano sytuację polityki społecznej Meksyku na tle procesów globalizacyjnych. Skupiono się na analizie podstawowych problemów społecznych dotyczących obywateli Meksyku. Zwrócono szczególną uwagę na problemy demograficzne, politykę edukacyjną, system ochrony zdrowotnej, politykę mieszkaniową, politykę migracyjną oraz zabezpieczenie społeczne. Sytuacja polityki społecznej Meksyku znajduje się w trudnym punkcie, gdzie przeludnienie, głębokie rozwarstwienie społeczne oraz słabe strony w systemie ochrony zdrowia i edukacji są poważnym problemem. Z drugiej jednak strony rozwiązania szuka się w nowoczesnych reformach i pozytywnych stronach globalizacji.

Słowa kluczowe: Meksyk, polityka społeczna, globalizacja.

Summary: The article describes the situations of social policy of Mexico against globalization processes. It focuses on the analysis of the underlying social problems relating to the citizens of Mexico. Special attention is paid to the demographic problems, educational policy, health care, immigration policy and social security. Social policy in Mexico is in a difficult situation because of overpopulation, deep social stratification and weaknesses in the health system and education. On the other hand, solutions in modern reforms and positive sides of globalization are sought.

Keywords: Mexico, social policy, globalization.

1. Wstęp

Spółczeństwa na świecie od wieków stopniowo tworzyły system wzajemnych powiązań, obejmujących różnorodne procesy, działania i zjawiska. Tempo tej globalnej integracji uległo znacznemu przyspieszeniu w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat. Swobodny przepływ technologii, kapitału, informacji, wiedzy sprawiają, że świat

staje się „globalną wioską”¹, a istniejące granice zacierają się. Współcześnie istniejące przedsiębiorstwa w znacznej części przekształciły się z narodowych w międzynarodowe czy transnarodowe. Razem ze zmianą struktury gospodarki zmienia się również przemieszczające się społeczeństwo, idee, kultura i obyczaje. Proces ten niesie za sobą zarówno pozytywne, jak i negatywne aspekty.

W ostatnich latach rozważania nad skutkami globalizacji stały się gorącym tematem na całym świecie. Meksyk, jeden z głównych partnerów handlowych Stanów Zjednoczonych i jedna z najprężniej rozwijających się gospodarek mierzy konsekwencje wpływu globalizacji od ponad dwudziestu lat. Zarówno zwolennicy, jak i przeciwnicy tego procesu mają po swojej stronie wiele argumentów. Dla jednych przynosi poprawę poziomu życia, wzrost dochodów i rozwój gospodarczy kraju. Z drugiej strony globalizację obarcza się winą za pogłębianie rozwarstwienia społeczeństwa oraz próbę ingerencji w kulturę, tradycje i styl życia Meksykan.

Dobry stan gospodarki nie zawsze znajduje odzwierciedlenie w poprawie sytuacji społecznej. Prowadzona przez państwo polityka społeczna to duże wyzwanie dla panującego rządu. Aby wraz ze wzrostem PKB wzrósł poziom życia obywateli, konieczna jest analiza problemów dotyczących meksykańskie społeczeństwo, co stało się celem niniejszego artykułu.

2. Polityka społeczna Meksyku na tle procesów globalizacji

Globalizacja ma niewątpliwie wiele pozytywnych skutków dla stanu gospodarki kraju, czego doświadczył „na własnej skórze” Meksyk. Od lat 80. i 90. minionego wieku Meksyk systematycznie luzował swoje handlowe ograniczenia. Łącznie podpisano 10 umów o wolnym handlu z 45 krajami, 30 umów o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji i 9 umów o ograniczonym zakresie w ramach działań Stowarzyszenia Integracji Latinoamerykańskiej (la Asociación Latinoamericana de Integración – ALADI)². Za najważniejsze z nich, nie tylko dla gospodarki samego Meksyku, uznaje się porozumienie o strefie wolnego handlu NAFTA (Północnoamerykański Układ Wolnego Handlu) podpisane w 1994 roku ze Stanami Zjednoczonymi i Kanadą. Układ ten, znoszący w znacznej mierze stawki celne między tymi krajami, przyczynił się do wzrostu PKB, wsparcia polityki handlowej i dynamicznego napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych, zwłaszcza z USA, które do dziś są najważniejszym partnerem handlowym Meksyku.

Skutki wpływu procesu globalizacji na społeczeństwo są jednak dużo bardziej złożone. Niejednokrotnie wiąże się to z koniecznością przeprowadzenia reform i zmian w polityce prowadzonej przez państwo. Rola polityki społecznej w Meksyku

¹ *Globalna wioska* – termin wprowadzony przez Herberta Marshalla McLuhana w jego książce *The Gutenberg Galaxy (Galaktyka Gutenberga)* w 1962 roku, określający rozwój nowoczesnych środków masowego przekazu oraz szybki przyływ informacji.

² SECRETARÍA DE ECONOMÍA, <http://www.economia.gob.mx/comunidad-negocios/comercio-exterior/tlc-acuerdos>.

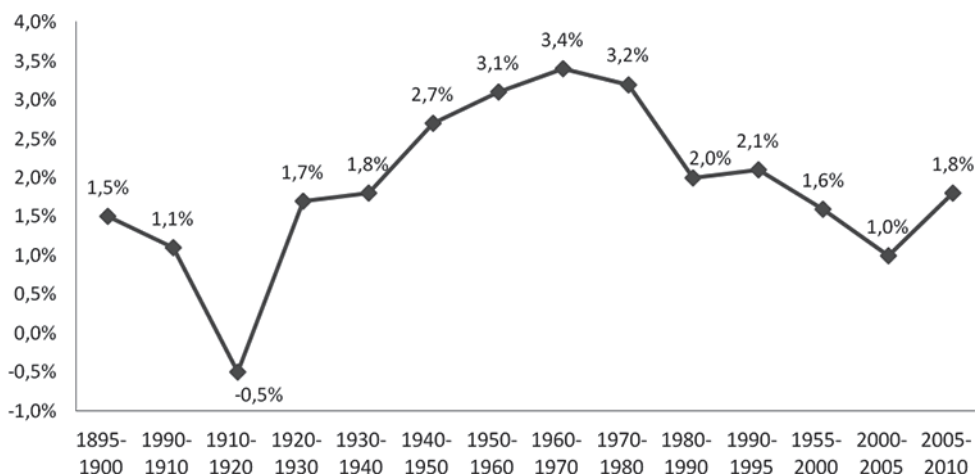
zmieniała się z biegiem czasu ze względu na potrzeby ludności, wielkość zaludnienia czy stan ekonomii. Skutkiem jej ostatniej transformacji było skierowanie uwagi na formy problemów publicznych, a tym samym wprowadzenie nowych perspektyw definiowania (niekoniecznie rozwiązywania) potrzeb społecznych.

W ostatnich latach polityka społeczna koncentrowała się na edukacji, ochronie zdrowia i zatrudnieniu, czyli mechanizmach, które wzmacniają rozwój ludzki, a w konsekwencji społeczny, i przyczyniają się do poprawy sytuacji w kraju. Koncentracja na tych aspektach stała się narzędziem, które pozwala w pewnym stopniu odpowiedzieć na problemy narodu, problemy utrudniające rozwój i wzmocnienie populacji.

Najnowsze plany rozwoju (na lata 2001-2006 i 2007-2012) przyjęły kurs „renovador”, czyli modernizatora, celem poprawy działalności administracji publicznej, samorządów lokalnych i tworzenia polityki socjalnej bardziej zróżnicowanej i poruszającej problemy ważne dla ludności.

2.1. Demografia

Meksyk jest jednym z najbardziej zaludnionych krajów na świecie. Liczba ludności w 2014 roku wyniosła 120 286 655 osób, dając mu 12 pozycję na świecie według rankingu CIA³. Cechą charakterystyczną meksykańskiej populacji jest jej ciągły i dynamiczny wzrost. Od lat 20. XX wieku odnotowuje się dodatni przyrost naturalny, co przedstawiono na rys. 1. Przyczyną tej sytuacji była przede wszystkim poprawa systemu opieki zdrowotnej oraz reforma rolnictwa.

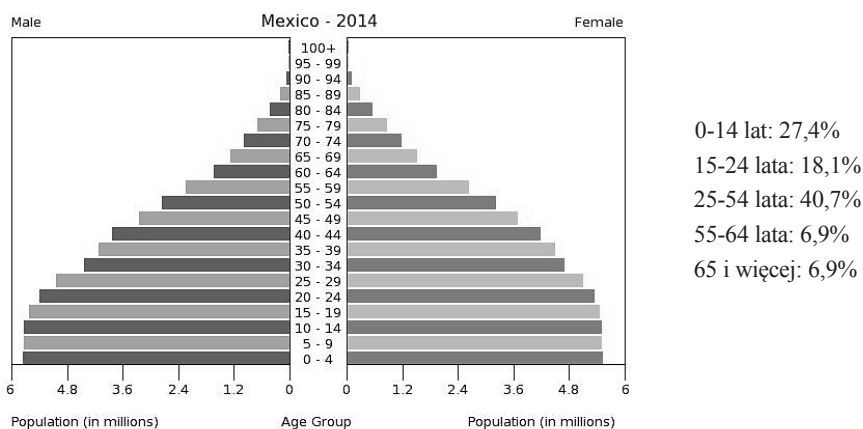

Rys. 1. Przyrost naturalny populacji Meksyku, lata 1895-2010

Źródło: Instituto Nacional de Estadística y Geografía [<http://www.inegi.org.mx/>].

³ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mx.html>.

W ostatnich latach spadł również odsetek śmiertelności niemowląt. Zmieniło to wygląd piramidy ludności Meksyku, gdzie obecnie 27,4% populacji ma poniżej 15 lat. Średnia długość życia również uległa zmianie, wydłużając się do 74,03 roku wśród mężczyzn i 79,83 roku wśród kobiet⁴. Strukturę ludności przedstawiono na rys. 2.

Rys. 2. Piramida ludności Meksyku, rok 2014

Źródło: CIA, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mx.html>.

Gwałtowny wzrost ludności spowodował szereg problemów społecznych i gospodarczych. Od wielu lat podejmowano próby ograniczenia (kontrolowania) liczby narodzin, jednak nie dawało to większego skutku.

2.2. Polityka edukacyjna

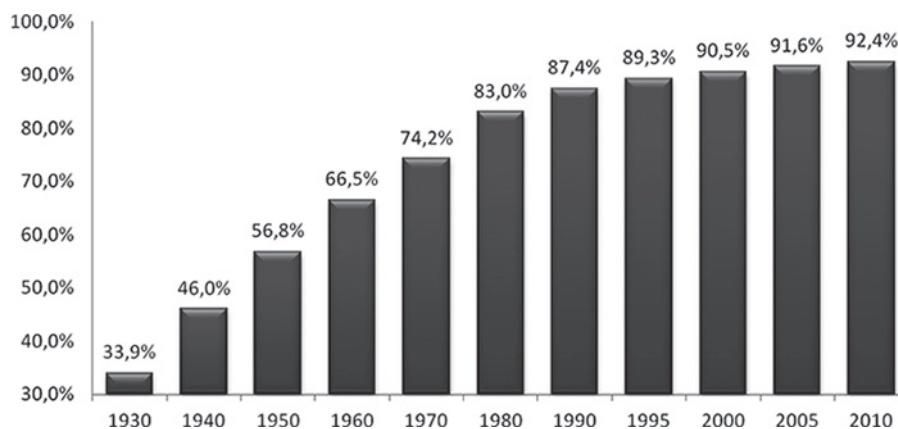
W okresie kolonializmu edukację w Meksyku kształtował kościół katolicki. Dopiero po odzyskaniu niepodległości w 1821 roku możemy mówić o powstaniu systemu edukacji publicznej. Obecnie szkolnictwo funkcjonuje prawie wyłącznie w formie publicznej, gdzie rząd federalny odpowiedzialny jest za ustalanie programu nauczania i podręczników. Obowiązek szkolny zapisany jest w konstytucji od 1917 roku i dotyczy dzieci w wieku od 6 do 14 lat (6 klas)⁵. Dzięki swobodnemu przepływowi informacji, rozwojowi technologii i wiedzy społeczeństwo Meksyku jest coraz bardziej wyedukowane. Obowiązku szkolnego przestrzega aż 96,2% dzieci w wieku 6-12 lat, 85,9% w wieku 13-15 lat, już tylko 51,2% w wieku 16-19 czy 22% w przedziale wiekowym od 20 do 24 lat⁶. Postępy poczyniono też w walce z analfabety-

⁴ CIA, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mx.html>.

⁵ Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Meksyku, http://www.meksyk.msz.gov.pl/pl/wspolpraca_dwustronna/edukacja/systemedukacji_w_meksyku/.

⁶ INEGI, <http://www3.inegi.org.mx/sistemas/temas/default.aspx?s=est&c=21702>.

zmem. Skale jego likwidacji można zaobserwować na rys. 3. Dla porównania w 1950 roku pisać i czytać potrafiło 56,8% populacji kraju. W 2010 roku odsetek ten sięgnął 92,4%. Odsetek wykształconych kobiet w Meksyku kształtuje się na podobnym poziomie co mężczyzn, choć zdarzają się przypadki dyskryminacji na tle etnicznym. Natomiast największe problemy z analfabetyzmem mają nadal najbiedniejsze stany, takie jak na przykład: Chiapas (81% piśmiennych), Guerrero (82,5%)⁷.

Rys. 3. Osoby piśmienne, lata 1895-2010

Źródło: INEGI, <http://www3.inegi.org.mx/sistemas/temas/default.aspx?s=est&c=21702>.

Uczelnie wyższe w Meksyku są publiczne. Zdecydowana ich większość znajduje się w Mexico City (czyli w stolicy, mieście Meksyk). Największym uniwersyteciem w kraju jest Universidad Nacional Autónoma de México (UNAM, z hiszp. Narodowy Autonomiczny Uniwersytet Meksyku). Założony został w 1551 roku i jest najstarszym uniwersyteciem na kontynencie północnoamerykańskim. Na uwagę zasługują również takie uczelnie, jak: Narodowy Instytut Politechniczny, Kolegium Meksykańskie, Autonomiczny Instytut Technologiczny, a poza Meksykiem: Uniwersytet w Guadalajarze, Autonomiczny Uniwersytet w Puebla, Uniwersytet w Veracruz oraz Instytut Zaawansowanych Badań Technologicznych w Monterrey.

Meksyk może się pochwalić wieloma wybitnymi naukowcami, jak na przykład Luis E. Miramontes, który stworzył pigułkę antykoncepcyjną, Manuel Mondragon, wynalazca pierwszego karabinu automatycznego, czy Guillermo González Camarena – pionier w dziedzinie telewizji kolorowej. Meksykańscy naukowcy są też zaangażowani w badania w dziedzinie kosmonautyki. Chodzi między innymi o budowę teleskopu SST (*Space Surveillance Telescope*), czyli teleskop łączący najnowsze technologie do wczesnego wykrywania niewielkich obiektów zbliżających się w kierunku Ziemi⁸.

⁷ *Ibidem*.

⁸ <http://www.darpa.mil/NewsEvents/Releases/2013/12/06.aspx>.

Niestety, jednak nawet najbardziej ambitne i przełomowe badania nie mogą liczyć na szeroką pomoc ze strony państwa. Na badania naukowe Meksyk przeznaczają obecnie jedynie 0,48% PKB (2010 rok)⁹, choć do końca roku 2018 planowany jest wzrost do 1%¹⁰, przy czym zdecydowana większość prowadzonych badań zlokalizowana jest w stolicy.

Pod koniec 2013 roku mieszkańcy Meksyku wyszli na ulice, protestując przeciw nowej reformie edukacyjnej, którą chciał przeprowadzić obecny prezydent kraju – Enrique Peña Nieto. Głównym powodem protestów było jedno z założeń reformy zakładające, że kwalifikacje nauczycieli byłyby sprawdzane za pomocą egzaminów w regularnych odstępach czasu. Przy czym zły jego wynik groziłby nawet utratą pracy¹¹.

2.3. Ochrona zdrowia

Polityka społeczna Meksyku obejmuje również działania z zakresu opieki zdrowotnej. W programie przypadającym na lata 2001-2006 przeprowadzono ogólnokrajową reformę systemu, która w założeniu rządu miała doprowadzić do tego, by każdy z obywateli miał wolny i swobodny dostęp do opieki zdrowotnej. Niestety, w rzeczywistości dla wielu mieszkańców jest on ograniczony lub w ogóle niemożliwy, zwłaszcza w mniejszych miastach i wsiach.

Rząd Meksyku przeznaczają około 6,6% PKB (2006 rok) na ochronę zdrowia i jest to nadal jedna z mniejszych wartości wśród krajów OECD. Jednak kwota dofinansowania nie jest w pełni odpowiedzialna za skuteczność czy też jej brak w funkcjonowaniu systemu. Wpływa na to również jego struktura, która w Meksyku jest znacząco rozbudowana.

Podstawowym narzędziem budowania bezpieczeństwa socjalnego są odpłatne ubezpieczenia publiczne, na które składają się podatki osób pracujących i pracodawców. Ubezpieczenia te obejmują 57 milionów¹² obywateli kraju. Instytucją dbającą o tę strefę jest Instituto Mexicano del Seguro Social (IMSS), prowadzący liczne placówki i apteki. W zależności od wielkości opłacanego ubezpieczenia finansuje lub dofinansowuje również zabiegi i lekarstwa. Oddzielnemu programowi podlegają pracownicy służby publicznej oraz ich rodziny. Program obejmuje około 12 milionów obywateli, którym przysługują odrębne szpitale, apteki czy kliniki. Instytucją zarządzającą tą grupą społeczną jest Instituto de Seguridad y Servicios Sociales para los Trabajadores del Estado (ISSSTE). Oddzielne fundusze mają pracownicy armii, marynarki czy przedsiębiorstwa naftowego Petróleos Mexicanos – Pemex¹³.

⁹ INEGI, *op. cit.*

¹⁰ <http://www.dineroenimagen.com/2012-11-23/11447>.

¹¹ http://wyborcza.pl/duzy_kadr/5,97904,14535238,Meksyk_protestuje_przeciw_reformom_prezydenta.html?i=1.

¹² <http://www3.inegi.org.mx/sistemas/temas/default.aspx?s=est&c=21702>.

¹³ <http://www.farmacjaija.pl/wsrod-nas/apteki-swiata/meksyk-pacjent-i-farmaceuta-w-krajumajow.html>.

W kraju funkcjonują również prywatne szpitale i przychodnie oferujące wysoki standard. Jednak tylko niewielki procent społeczeństwa stać na skorzystanie z usług na najwyższym poziomie, głównie jest to elita biznesowa i nieliczna klasa średnia, łącznie około 3 miliony mieszkańców Meksyku. Komercyjne placówki medyczne utrzymują się również dzięki obcokrajowcom, między innymi z USA czy Kanady, których przyciągają niskie ceny zabiegów w porównaniu z tymi w ojczyźnie. Najważniejsze ośrodki medyczne koncentrują się w Meksyku, Guadalajarze i Monterrey.

Poza opisanymi wyżej segmentami zostaje 40 milionów osób, które nie mają pracy, nie płacą składek i nie byli objęci opieką zdrowotną. Nowa reforma zdrowotna stworzyła projekt dla tej grupy społecznej realizowany od 2003 roku pod nazwą Seguro Popular. Celem projektu było objęcie wszystkich mieszkańców systemem ubezpieczeń pozwalających korzystać choćby z podstawowych usług medycznych. W wyniku zmian 20% najbiedniejszych rodzin nie ponosi kosztów, a pozostali ponoszą je w nieregularnie i w niewielkich kwotach. Seguro Popular daje możliwość korzystania z kontroli lekarskich, szpitali, szczepionek czy leków niemal całej populacji¹⁴.

Nadal mają miejsce skandaliczne sytuacje, jak ta we wsi San Felipe Jalapa de Diaz. Ciężarna 29-letnia kobieta, Indianka – Irma Lopez, razem z mężem udała się do miejscowej kliniki w zaawansowanej ciąży, informując pielęgniarkę, że nadchodzi czas porodu. Ta jednak nie przyjęła jej, twierdząc, iż Irma nie może urodzić, bo jest dopiero w 8 miesiącu ciąży. Poinformowała ją o tym, że lekarz może ją przyjąć dopiero następnego dnia i poprosiła o opuszczenie budynku. Ciężarna Meksykanka chodziła po trawniku, aż odeszły jej wody i urodziła tam samotnie syna. Świat obiegło zdjęcie z Irmą i niemowlakiem leżącym na trawniku, połączonych jeszcze pępowiną. Burza medialna doprowadziła do usunięcia dyrektora kliniki ze sprawowanej funkcji i na nowo rozgorzała dyskusja na temat dyskryminacji Indian i tego, w jak ciężkich warunkach rodzą¹⁵.

2.4. Polityka mieszkaniowa

W latach 80. znaczną część krajowej branży budowlanej stanowiły prace związane z robotami publicznymi. Powstawały nowe mieszkania, rozwinęła się infrastruktura kolejowa i drogowa. Pod koniec tej dekady nastąpiło zwolnienie gospodarcze, co zmieniło wygląd sektora. Państwo przeznaczało na rozbudowę coraz mniej środków i inicjatywę przejęli inwestorzy prywatni. Brak wystarczającej liczby mieszkań jest jednym z największych problemów dzisiejszego Meksyku. Dodatkowo wiele z już istniejących nie spełnia podstawowych norm sanitarnych. W wielu brakuje kanaliza-

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ <http://www.polskatimes.pl/artykul/1012887,skandal-w-meksyku-kobieta-urodzila-dziecko-pod-szpitalem-wprost-na-trawnik-szokujace-zdjecie,id,t.html?cookie=1>.

cji, wody, ogrzewania. Sytuacja wygląda najgorzej na terenach wiejskich. W większych miastach, zwłaszcza w Mexico City, rząd federalny wprowadzał inicjatywy budowania mieszkań komunalnych. Wsparcie to jednak nie jest wystarczające i problem ciągle narasta, tym bardziej że fundusze z roku na rok maleją. Sprawę pogarsza fakt, że do miast ściąga coraz większa liczba niewykształconych rolników bez większych szans na podjęcie pracy. Średnia gęstość zaludnienia Mexico City wynosi 5920 os./km²¹⁶.

2.5. Polityka migracyjna

Innym poważnym problemem Meksyku jest nierównomierne rozmieszczenie ludności spowodowane wewnętrzną i zewnętrzną migracją mieszkańców. Głównym źródłem problemu jest liczba małorolnych chłopów ze wsi, przenoszących się do miast. Spowodowane to jest niedostatkami ziemi rolnej i miejsc pracy innych niż na roli. Przeprowadzona reforma rolna również nie przyniosła poprawy sytuacji meksykańskich rolników, co zmusiło ich do zmiany stylu życia. Obecnie prawie 75% wszystkich mieszkańców Meksyku żyje w miastach¹⁷.

Wiara w awans społeczny w mieście zwiększa mobilność i gotowość do zmiany nie tylko miejsca zamieszkania. Większość migrujących wybiera Mexico City jako destynację nowego życia. Zainteresowaniem cieszą się również takie miasta, jak Guadalajara, Monterrey oraz Puebla oraz tereny przygraniczne na północy, miasta: Ciudad Juarez, Tijuana, Mexicali.

Oprócz migracji wewnętrznej duże znaczenie ma migracja zewnętrzna, zwłaszcza do USA. Szacuje się, że od lat 70. do Stanów Zjednoczonych wyemigrowało około 12 milionów Meksykan, z czego prawie połowa nielegalnie. Większość emigrantów to ludzie słabo wykształceni, zajmujący się nielegalnym handlem, choć odsetek lepiej wykształconych jest coraz większy. Migracja do USA stanowiła swoistego rodzaju 'zawór' dla przeludnionego Meksyku. W latach 2005-2010 tendencja po raz pierwszy od wielu lat się odwróciła. Więcej emigrantów powróciło do Meksyku, niż z niego wyjechało, choć część z nich nie wróciła do kraju dobrowolnie¹⁸.

2.6. Zabezpieczenie społeczne

Meksyk jest pierwszym krajem, który umieścił w swojej konstytucji z 1917 roku pojęcie bezpieczeństwa socjalnego. Zabezpieczeniem społecznym kieruje wspomniany już wcześniej Meksykański Instytut Zabezpieczenia Społecznego (Instituto Mexicano del Seguro Social – IMSS). IMSS jest podstawowym instrumentem w kraju finansowanym przez podatników i rząd dla obywateli i ich rodzin. Według

¹⁶ <http://www3.inegi.org.mx/sistemas/temas/default.aspx?s=est&c=17484>.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ <http://dziennikzwiazkowy.com/polecamy/wiecej-imigrantow-z-meksyku-opuszcza-wujasama-niz-przybywa-do-usa/>.

ustawy o zabezpieczeniu socjalnym przewiduje zapewnienie prawa do zdrowia, opieki zdrowotnej, ochrony źródeł utrzymania, usług socjalnych niezbędnych dla dobra indywidualnego i zbiorowego obywateli czy też przyznawanie emerytury, z zastrzeżeniem przestrzegania wymogów prawa. Warto również wspomnieć, że zabezpieczenie socjalne w Meksyku nie przewiduje zasiłków dla bezrobotnych¹⁹.

3. Zakończenie

Polityka społeczna Meksyku jest obszerna i porusza wiele trudnych problemów. Większość z nich ma swoje przyczyny w różnorodności etnicznej, nierówności społecznej i przeludnieniu kraju. Pomoc ze strony państwa, choć istnieje, często nie trafia do wszystkich mieszkańców. Trudno mówić o jej całkowitej powszechności, bo nadal niektóre grupy społeczne – jak na przykład Indianie – są dyskryminowane. Dla wielu nadzieją jest przeniesienie się do miasta. Jednak to nie jest lekarstwem na wszystko, gdyż rodzi nowe problemy. Polityka socjalna Meksyku wymaga wielu usprawnień i reform, aby ze swoimi założeniami i instrumentami docierała do wszystkich mieszkańców kraju – zwłaszcza tych naprawę potrzebujących. Czy uda się je wprowadzić, a tym samym poprawić warunki życia obywateli? Ocenimy w przyszłości.

Literatura

- Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Meksyku, http://www.meksyk.msz.gov.pl/pl/wspolpraca_dwustronna/edukacja/systemedukacji_w_meksyku. CIA, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mx.html>.
- INEGI, <http://www3.inegi.org.mx>.
- <http://www.darpa.mil/NewsEvents/Releases/2013/12/06.aspx>.
- <http://www.dineroenimagen.com/2012-11-23/11447>.
- <http://dziennikzwiazkowy.com/polecamy/wiecej-imigrantow-z-meksyku-opuszcza-wuja-sama-niz-przybywa-do-usa/>.
- <http://www.farmacjaija.pl/wsrod-nas/apteki-swiata/meksyk-pacjent-i-farmaceuta-w-kraju-majow.html>.
- http://www.polskatimes.pl/artykul/1012887,skandal-w-meksyku-kobieta-urodzila-dziecko-pod-szpitałem-wprost-na-trawnik-szokujace-zdjecie_id,t.html?cookie=1.
- http://wyborcza.pl/duzy_kadr/5,97904,14535238,Meksyk_protestuje_przeciw_reformom_prezydenta.html?i=1.
- SECRETARÍA DE ECONOMÍA, <http://www.economia.gob.mx/comunidad-negocios/comercio-exterior/tlc-acuerdos>.

¹⁹ <http://dziennikzwiazkowy.com/polecamy/wiecej-imigrantow-z-meksyku-opuszcza-wuja-sama-niz-przybywa-do-usa/>.